

Saltdal kommune

- Imøtekommende, løsningsfokusert og ansvarlig

Saltdal Kommune

**STRATEGI FOR
BOSETTING OG
INTEGRERING AV
FLYKTNINGER I
SALTDAL
KOMMUNE 2020 – 2024**

Vedtatt i kommunestyret i sak 50/20

10.06.2020

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning.....	2
Levekår.....	3
Mål.....	3
Tiltak.....	3
Mål.....	3
Tiltak.....	3
Mål.....	4
Tiltak.....	4
2.0 HELSE	4
MÅL.....	5
TILTAK.....	5
Familie.....	6
Mål.....	7
Tiltak.....	7
Barnehage.....	7
Mål.....	7
Tiltak.....	7
Mål.....	8
3.2.2. Tiltak.....	8
skole	8
Mål.....	9
Tiltak.....	9
Aldersgruppe 16 – 25 år	10
MÅL.....	10
Tiltak:.....	10
Sysselsetting og kompetanse.....	11
MÅL.....	12
Tiltak.....	13
Kilder.....	14

INNLEDNING

Norge har hatt velstandsøkning de siste tiårene. Samtidig ser man at forskjellene øker. Innvandrere har lavere yrkesdeltakelse, lavere utdanningsnivå, flere deltidsansatte, dårligere helse, høyere fattigdomsrisiko, lavere gjennomføring av skole og lavere sosial og demokratisk deltakelse enn befolkningen for øvrig. Man ser at problematikken ofte henger sammen. Deltakelse i barnehage synes å ha innvirkning på resultatene i grunnskolen. Det samme gjelder i overgangen mellom grunnskole og videregående opplæring. Videre synes også foreldres utdanningsnivå og sosioøkonomiske status å ha innvirkning på barnas gjennomføringsevne i videregående opplæring. Lav yrkesdeltakelse og utdanningsnivå synes også å ha innvirkning på personers psykiske og fysiske helse.

Blant innvandrerne som kom til Norge i 2015 og 2016 hadde 70 % ingen utdanning eller utdanning på høyest nivå lik grunnskole. Kravene til formell kompetanse øker og man ser at det er behov for flere faglærte innenfor en rekke yrker. Krav til språknivå blir stadig mer vanlig når det utlyses stillinger.

Dersom vi lykkes med å gi innvandrere den kompetanse de trenger for å lykkes på det norske arbeidsmarkedet, vil det kunne bidra til å løse viktige samfunnsoppgaver. Kommunen har gode rutiner for mottak av flyktninger og arbeidet preges av at alle drar i samme retning. Det er godt samarbeid og våre bosatte blir godt ivaretatt. Vi ser likevel at resultatene på overgang til utdanning eller arbeid ikke er tilstrekkelig. For at vi i fremtiden skal oppnå høyere grad av overgang til arbeid samt gjennomføring av utdanning må vi gå gjennom de etablerte metodene vi har og evaluere arbeidet som gjøres.

Integreringsstrategien er en av kommunens satsinger på integreringsfeltet. Målet er at flest mulig skal være delaktig i utdannings-, arbeids-, og samfunnslivet i kommunen. Strategien omhandler personer som er bosatt i kommunen etter avtale med integrerings og mangfolds direktoratet, samt deres familiegjenforente.

Arbeidsgruppen er sammensatt av representanter fra administrasjonen, flyktningtjenesten, NAV og voksenopplæringa. Det har også vært involvering av barnehagene, skolene og helsestasjons, tillitsvalgte, kultur samt brukerne selv. Målet er å sikre helhetlig tenking og tidlig innsats.

LEVEKÅR

Norge har hatt velstandsøkning de siste tiårene. Samtidig ser man at forskjellene øker, noe som gir utslag i økt grad av barnefattigdom. I 2015 bodde 1 av 10 barn i familier med vedvarende lavinntekt. SSBs levekårsundersøkelse i 2016 viser at innvandrere har dårligere levekår og lavere sosial og demokratisk deltakelse enn den øvrige befolkningen. Særlig manglende tilknytning til arbeidslivet påvirker fattigdomsrisikoen. Barn med innvandrerbakgrunn utgjør over halvparten av fattige under 18 år. Dette må ses i sammenheng med lav yrkesdeltakelse, særlig blant kvinner. Dette kan igjen gi utfordringer knyttet til integrering. Familiens økonomi bidrar til å skape gode rammer for familien. Fattigdom i Norge handler sjeldent om å ikke ha mat på bordet, men heller at man ikke har mulighet til å delta på lik linje med samfunnet for øvrig. Dette i kombinasjon med at vi lever i et samfunn med stadig økende krav i forhold til prestering skaper utfordringer og bidrar til utenforskap. Man ser en tendens til at fattige barn vokser opp til å bli fattige voksne.

Det er flere langvarige konsekvenser av å leve i fattigdom, slik som dårligere fysisk

og psykisk helse, utenforskap, fravær fra skole og lavere gjennomføring av skole. Vedvarende lavinntekt kan også gå ut over relasjonen mellom foreldrene og barna, grunnet manglende overskudd til å møte barnas behov og økt risiko for konflikter mellom foreldrene.

MÅL

Bedre levekårene til innvandrere i kommunen.

TILTAK

- Måltrettet oppfølging i introduksjonsprogram
- Satsing på utdanning i introduksjonsprogrammet
- Kvalifisering til regionale arbeidsmarkedsbehov

MÅL

Minske konsekvensene av å leve i fattigdom samt minske konsekvensene av sosial arv

---

TILTAK

- Utstyrssentral med gratis utlån av utstyr
- Gi tilbud om dekning av minst en fritidsaktivitet.

- Gi barn som lever i utsatte familier mulighet til å delta på ferieaktiviteter i regi av kommunen
- Samarbeide med frivillige tilbydere av ferieaktiviteter
- Samarbeide med frivillige tilbydere av tiltak mot barnefattigdom
- Hjelp ungdom som ønsker seg inn på arbeidsmarkedet – gjennom opplæring og nettverksbygging
- Prioritere ungdom fra utsatte familier ved tildeling av kommunale sommerjobber
- Sikre et forsvarlig botilbud og stimulere til overgang fra leie til eie gjennom bruk av husbanken der det er aktuelt
- Gjennom samarbeid i kommunen sikre at familier får helhetlig oppfølging
- Legge til rette for kulturmøter.
- Aktivt informere om arrangementer og oppmuntre til deltakelse.
- Arbeide for å øke kompetansen på sosiale medier.
- Stimulere til deltakelse i ulike samarbeidsutvalg.
- Samarbeid mellom kommunale tjenester og lag og foreninger.

MÅL

Alle flyktninger skal føle tilhørighet i kommunen og være inkludert i fellesskapet.

TILTAK

- Stimulere til at voksne deltar i fritidsaktiviteter eller frivillig arbeid
- Arbeide for at flyktninger deltar på tiltak i regi av idrettslag, skolene og barnehagene.

2.0 HELSE

Levekårsundersøkelsen på bestilling fra helsedirektoratet for 2016 viser at helse varierer mye mellom ulike innvandrergupper, og at sammenhengen mellom innvandring og helse er svært sammensatt. En lang rekke faktorer er med på å påvirke denne sammenhengen.

For de fleste helseindikatorer kommer innvandrere som helhet dårligere ut enn befolkningen for øvrig. Det er imidlertid stor variasjon mellom innvandrere med ulik landbakgrunn.

Noen grupper rapporterte helseutfordringer i samme grad som eller i mindre grad enn befolkningen for øvrig. Alder har en sterkere sammenheng med helse blant innvandrere enn i befolkningen for øvrig. Det vil si at innvandrere ofte opplever dårligere helse i yngre alder enn andre i

befolkningen. Lang botid i Norge er relatert til dårligere helse.

Blant kvinner er det å ha innvandret til Norge i barndommen eller ungdomstiden forbundet med høyere sannsynlighet for å drikke alkohol og røyke. Både kvinner og menn som kom til Norge i barndoms- eller ungdomså, er mer fysisk aktive enn de som kom i voksen alder.

Helse varierer med utdanning og inntekt, men sammenhengen mellom lav utdanning og dårlig helse er mindre blant innvandrere enn i befolkningen for øvrig.

I innvandrergupper der en høy andel rapporterte å ha opplevd diskriminering, er det også en høy andel med psykiske problemer. Ett unntak her er innvandrere fra Somalia, Eritrea og Polen, hvor det var en stor andel som hadde opplevd diskriminering, men en lav andel med psykiske problemer.

Sysselsetting er relatert til god helse, men de som blir fysisk eller psykisk sliten av arbeidet vurderer i større grad egen helse som dårlig.

Det er stor variasjon i helse blant innvandrere med ulik landbakgrunn, og mellom kvinner og menn. Sosiale forhold som arbeid og diskriminering har sammenheng med innvandreres helse.

MÅL

Forebygge sykdom og skade. Fremme fysisk, psykisk og sosial helse hos bosatte flyktninger. Gi flyktninger informasjon og nødvendig oppfølging innenfor helsetjenestetilbudet i kommunen.

TILTAK

- Helsesamtale og undersøkelse hos flyktningehelsesyepleier og lege.
- Gjøre standardiserte kliniske undersøkelser som synstest og hørselsvurdering, vekt/lengde, blodtrykksmåling.
- Smittevernprøver og vaksinasjonsstatus, evt. tilby nødvendige vaksiner.
- Presentasjon av taushetsplikt, organisering i norsk helsevesen, dvs. henvisningsrutiner, reseptforskriving, rett til nødvendig helsehjelp og fastlegeordningen m.m.
- Kartlegging av bakgrunnsopplysninger angående helseforhold vedrørende fysisk-, psykisk- og sosial helse.
- Sikre at flyktninger med alvorlige psykiske problemer får time hos fastlege og derved nødvendige helsetjenester. Flyktningehelsesyepleier kan ved

mindre alvorlige tilstander tilby støttesamtaler.

- Oppfølging ved helserelevante utfordringer
- Invitasjon til samtale om bakgrunn og gjennomgåtte traumer.
- Kartlegging av nettverk, utdanning og skolegang.
- Gi råd om kosthold og fysisk aktivitet.
- Forebyggende arbeid mot fysisk, psykisk, materiell vold i familier, samt sosial kontroll.
- Familieplanlegging og prevensjonsveiledning.
- Gi informasjon og koordinere helsetjenestene. Helsestasjon- og skolehelsetjeneste, svangerskapsomsorg, helsestasjon for ungdom, legetjeneste, fysioterapi, kommunepsykolog og tannhelsetjeneste.
- Koordinere tverrfaglig samarbeid mellom de kommunale instansene, samt spesialisthelsetjenesten.
- Samarbeidsmøte med barnehage og skole i forbindelse med oppstart for nyankomne flyktninger.

FAMILIE

Å starte et nytt liv i nytt land er krevende for hele familien. Minoritetsforeldre opplever ofte at barna tilpasser seg det nye

samfunnet raskere enn de selv. De lærer språket og de individualistiske kulturelle kodene mye raskere enn foreldrene. Dette bidrar til å øke forskjellen mellom barna og foreldrene og det kan også bety at barna lever under et normsett hjemme og et annet utenfor hjemmet. Det gjensidige forholdet og det tradisjonelle respektforholdet mellom foreldrene og barna svekkes. Foreldrene må ha hjelp av barna for å forstå språk og kulturelle koder, og rollen som rådgiver endres fra et foreldreansvar til et barneansvar. Barna kan også tolke foreldrenes forsøk på kontroll og disiplin som tegn på fiendtlighet, aggresjon og avvisning. (Hundeide, 2009)

Foreldrerollen i Norge kan skille seg mye fra foreldrerollen i familiens hjemland. Barns rettigheter står sterkt i Norge og fysisk avstraffelse er for eksempel forbudt. Mange innvandrere er vokst opp under helt andre vilkår og dette kan skape misforståelser og frustrasjon hos foreldrene og barna. Opplevelse av flukt og traumer kan også påvirke foreldrerollen. Foreldre med psykisk sykdom kan mangle overskudd til å gi barn støtte og omsorg. Disse barna vil ha større risiko for å utvikle psykiske vansker. Når foreldrenes beskyttelse svikter, er barna mer utsatt for krenkende atferd fra andre.

Videre medfører migrasjonsprosessen en rekke endringer i familien. Deres sosiale

status kan svekkes og tradisjonelle roller endres. Samtidig medfører det også tap av sosialt nettverk. Man forlater det kjente, savner venner og familie i hjemlandet. Samtidig kan det være vanskelig å opparbeide seg et nytt nettverk.

MÅL

Bidra til at foreldre mestrer foreldrerollen i nytt land og at barn får den oppfølgingen de har behov for.

TILTAK

- Arbeide målrettet for at foreldre oppnår varig tilknytning til arbeidslivet
- Obligatorisk gjennomføring av ICDP foreldreveiledning for alle barnefamilier som bosettes i kommunen
- Arbeide forebyggende mot negativ sosial kontroll
- Tilby opplæring i oppfølging av barn i barnehage, i skolen og i fritidsaktiviteter.
- Samarbeid mellom tjenestene med oppgaver knyttet til familier og barn.

BARNEHAGE

Nasjonalt er barnehagedeltakelsen for minoritetsspråklige barn lavere enn for

andre barn. Internasjonal forskning viser at deltakelse i barnehage har positiv effekt på utdanningsnivå og

arbeidsmarkedstilknytning i voksen alder.

Barn av innvandrerforeldre med gratis kjernetid skårer bedre på

kartleggingsprøver i lesing og regning på

1, 2 og 3 trinn. Dette gjelder også på

nasjonale prøver på 5 trinn, sammenlignet

med barn av innvandrerforeldre som ikke har hatt tilbud om gratis kjernetid.

For mange familier er det både språklige, kulturelle og økonomiske barrierer som

hindrer bruk av barnehage. Det er

nødvendig med aktiv rekrutteringsstrategi

og redusert foreldrebetaling for å øke

barnehagedeltakelsen

Barnehagen er en viktig arena der barn skal

få utvikle seg i trygge og stimulerende

omgivelse. Finne venner, leke og lære. Det

er viktig at barnehagen gir trygg og god

omsorg og samtidig stimulere til lek og

utvikling på barns premisser.

MÅL

Alle barn som bosettes i kommunen skal

ha et godt barnehagetilbud.

TILTAK

- Gratis kjernetid for 2 – 5 åringer fra husholdninger med lav inntekt.
- Søke redusert foreldrebetaling i henhold til kommunene reglement

- Ved behov, benytte barnehagetilskuddet til bruk av morsmålsassistent i tilvenningsperioden
- Aktiv bruk av tolk for å sikre informasjonsflyt og trygge familien.
- Samarbeid mellom hjemmet, flyktningtjenesten, barnehagene og helsestasjon om oppstart og oppfølging.
- Lån av utstyr.
- Arbeide for kulturell forståelse mellom barnehage og hjemmet.
- Oppmuntre til at foreldre deltar i foreldreutvalg.

MÅL

Se barnet og arbeide for å styrke det enkelte barn og dets kulturelle og språklige bakgrunn.

3.2.2. TILTAK

- Bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norskspråklige kompetanse
- Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne

kulturelle og individuelle forutsetninger.

- Barnehagen skal legge til rette for kultur møter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap.
- Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.
- Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.
(rammeplan for barnehagen)

SKOLE

Prinsippene som bør legges til grunn for gode opplæringsløp for alle barn, unge og voksne er ivaretagelse av mangfold og flerspråklighet som ressurs. Alle elever skal føle seg sett, inkludert og verdsatt. Det handler om tidlig innsats, tilpasset opplæring og langvarig andrespråksopplæring.

Tilbudet om særskilt språkopplæring og innføringstilbud varierer mellom skoler fylkeskommuner og kommuner. Mange unge får et dårlig tilpasset opplæringstilbud. Dette skyldes til dels dårlig kartlegging og manglende

kompetanse hos lærere eller skoleeiere. Spesielt er det mangel på tospråklige lærere og kompetanse i andrespråksdidaktikk. Det er også begrenset kunnskap nasjonalt og internasjonalt om modeller og tiltak som gir nyankomne elever størst mulig læringsutbytte.

Mange kommer til Norge sent i grunnskolen og har dermed dårligere forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring. Blant de som innvandrer i ungdomsskolealder er det bare halvparten som har fullført og bestått videregående opplæring i slutten av 20 årene. Dette kan skyldes dårlig norskkompetanse og liten tid i grunnskolen for å tilegne seg tilstrekkelig grunnskolekompetanse. Andre forhold kan også ha betydning, slik som opplevelse av krig og flukt. Elevenes resultater fra ungdomsskolen har stor betydning for om eleven gjennomfører videregående opplæring. Svak prestasjon i grunnskolen er det største enkeltårsaken til at elever ikke gjennomfører videregående opplæring. Elevens familiebakgrunn synes også å ha innvirkning på gjennomføringsevnen.

Barn av foreldre med høy utdanning synes å ha høyere sannsynlighet for å gjennomføre videregående opplæring. Dette kan skyldes foreldrenes evne til

faglig og emosjonell støtte. Personer med innvandrerbakgrunn er overrepresentert blant dem med lav utdanning og inntekt. Sosial bakgrunn og manglende norskferdigheter er en viktig forklaring på dette. Man ser likevel at sammenligning med familier på samme sosioøkonomisk nivå viser at elever med innvandrerbakgrunn gjør det like bra eller noe bedre enn minoritets elever (Bakken og Elstad 2012) for å bedre læringsvilkårene er det derfor viktig å ha tiltak for å bedre norsknivået så vel som tiltak for å kompensere for sosioøkonomisk bakgrunn.

MÅL

Gi barn og unge ferdigheter og muligheter til å delta og fullføre utdanning

---

TILTAK

- Rask oppstart i skole
- Bidra til utvikling av norskferdigheter, grunnleggende ferdigheter, IT kompetanse og faglig kompetanse.
- Gi elevene et tilbud som stimulerer til sosial deltakelse og utvikling.
- Gi tilbud om særskilt språkopplæring spesielt tilpasset den enkelte.
- Øke kompetansen i norsk som andrespråk for lærere som

underviser etter introduksjonsloven eller ny lov om integrering.

- God samhandling mellom skolen, eleven og foresatte
- Samarbeid på tvers av tjenestene.
- Samarbeid i overgang mellom tjenester.
- Arbeide forebyggende for å hindre mobbing og fremme toleranse
- Arbeide forebyggende mot sosial kontroll
- Arbeide forebyggende mot utenforskap og radikalisering
- Arbeide for at foreldre deltar på aktiviteter i regi av skolen.
- Arbeide for å involvere foreldrene i ulike samarbeidsutvalg.
- Ha et langsiktig og samfunnsøkonomisk perspektiv på læring.

ALDERSGRUPPE 16 – 25 ÅR

Personer som bosettes i kommunene etter ordinær grunnskolealder henvises i mange tilfeller til opplæring ved kommunenes voksenopplæring. Dette er en organisering som medfører at elevene har sin opplæring sammen med foreldrene og andre voksne. Det gir liten mulighet til å omgå andre jevngamle og gir således liten mulighet for sosial utvikling og inkludering i et miljø med andre ungdommer.

Ungdom bør ha sitt skoletilbud sammen med jevnaldrende, i et miljø som stimulerer til faglig og sosial utvikling. For at ungdommen skal lykkes i arbeidslivet er det viktig at kommunen har strategier for å sikre at ungdom tar utdanning og at de lykkes i å gjennomføre dette. Samarbeid med fylkeskommunen er særskilt viktig. Ny lov om integrering legger opp til at ungdom skal ha sitt undervisningstilbud etter opplæringsloven og ikke etter introduksjonsloven. Det blir derfor viktig at kommunen har tiltak og strategier for å gi denne gruppen et fullverdig opplæringstilbud i samarbeid med fylkeskommunen.

MÅL

Legge til rette for at ungdom gjennomfører utdanning

TILTAK:

- Oppmuntre og legge til rette for at ungdom tar utdanning.
- Karriereveiledning i samarbeid med karrieresenteret
- Benytte godkjenningsordninger som kan sikre godkjenning av kompetanse fra hjemlandet.
- Hjelp til å søke videregående opplæring
- Tilpasse opplæring til den enkeltes behov.

- Samarbeid med fylkeskommunen.

SYSSELSETTING OG KOMPETANSE

Salten hadde i 2019 størst grad av sysselsetting i Nordland, med hele 36 % av totalt sysselsetting. Salten er den regionen med størst andel innpendlende arbeidskraft. Det er også den regionen som står for den største sysselsettingsveksten, høyeste andel arbeidstakere med universitetsutdanning og de har den høyeste andelen jobbskaping i fylket. Den lave arbeidsledigheten gjør at arbeidsreserven er forholdsmessig lav, og det er færre å ta av for å skape nye jobber. En analyse av ledige stillinger i arbeidsmarkedsregionen viser at helse og sosial har klart flest utlyste stillinger (per. 29.01.20) etterfulgt av salg og service, utdanning og kontor og økonomi. Det er få stillinger som ikke krever formelle kvalifikasjoner. Der hvor det ikke stilles krav om dette, er det i hovedsak tilkallings eller ferievikariat, samt små deltidsstillinger. Innenfor salg og service er det utlyst ufaglærte stillinger. Disse stiller imidlertid krav til gode kommunikasjonsferdigheter. Krav til språknivå bli stadig vanligere når det utlyses stillinger.

I Saltdal kommune er 62,2 % av innvandrere sysselsatt. Statistikk viser at sysselsettingen øker betraktelig med økt botid. Man ser også at flyktninger har lavere sysselsetting enn øvrige innvandrere.

Innvandrere har lavere sysselsetting, lavere jobbsikkerhet og flere korttids, - og deltidsansatte enn befolkningen for øvrig. Særlig kvinner står utenfor arbeidslivet. Man ser også en tendens til avtagende sysselsetting etter noen år, hos enkelte grupper innvandrere.

En årsak til lavere sysselsetting blant innvandrere er mangel på formell kompetanse som etterspørres på det norske arbeidsmarkedet. Som følge av digitalisering og modernisering vil kravene til formell kompetanse øke med årene. Samtidig ser man at det er behov for flere faglærte innenfor en rekke yrker. Dersom vi lykkes med å gi innvandrere den kompetanse de trenger for å lykkes på det norske arbeidsmarkedet, vil det kunne bidra til å løse viktige samfunnsoppgaver. Det nasjonale målet for sysselsetting et år etter endt introduksjonsprogram er 70 % overgang til utdanning eller arbeid.

Resultatene på overgang til arbeid eller utdanning har over år vært lav. I 2015 var det på landsbasis kun 71% av mennene og 49% av kvinnene som var i arbeid året etter avsluttet program. Man ser imidlertid

en positiv dreining av resultatene siste år. Årsaken til de lave sysselsettingstallene må sies å være sammensatte. Lite individuell tilpasning, lavt utdanningsnivå og høye kompetansekrav kan være faktorer som bidrar til lav sysselsetting. Man ser også at innvandrere ofte nedprioriteres i tildeling av jobber.

Utdanning er sentralt for sysselsetting og bedre levekår for innvandrere. Det er også samfunnsøkonomisk lønnsomt. Videre skaper det tilhørighet og sosial utvikling. Svekket etterspørsel etter ufaglært arbeidskraft gjør at behovet for formell kvalifisering øker. Blant innvandrerne som kom til Norge i 2015 og 2016 hadde 70 % ingen utdanning eller utdanning på høyest nivå lik grunnskole.

Kommunene som velger å bosette flyktninger har plikt til å tilby norskopplæring og introduksjonsprogram. Norsk språk er nøkkelen til å mestre hverdagen i Norge. Det stilles stadig økende krav til norskferdigheter, også i arbeidslivet. Norskopplæringen må derfor være god, og tilpasset den enkelte deltakers bakgrunn.

Fafo (2017:31) finner at høy formell kompetanse hos lærerne er et virkemiddel som ser ut til å gi bedre resultater hos deltakerne. Motsatt, vil lav formell kompetanse hos lærerne kunne svekke læringsutbytte for elevene, dette vil igjen

virke negativt på deltakernes mulighet til videre kvalifisering, arbeidsdeltakelse og selvforsørgelse. Det er viktig at norskopplæringen gir deltakerne et språknivå som gjør at de kan benytte språket i utdanning, arbeid og samfunnslivet.

Introduksjonsprogrammet skal tilpasses den enkeltes kompetanse, mål og progresjon. Det er derfor viktig at det gjennomføres kartlegging som gjør at kommunen kan tilby program av høy faglig kvalitet som er tilpasset den enkelte flyktning.

Bedre utdanning er nødvendig for å bedre arbeidsdeltakelsen, men det er ikke tilstrekkelig. Det er altså behov for å stimulere til høyere arbeidsdeltakelse gjennom samarbeid med arbeidsgivere og med NAV om ulike arbeidsmarkedstiltak og virkemidler som for eksempel; lønnstilskudd og økonomisk støtte til kompetansehevende tiltak for ansatte. Bruk av arbeidspraksis og mentor og traineeordning kan også være tiltak som kan bidra til overgang til arbeid.

MÅL

70 % overgang til utdanning eller arbeid året etter endt introduksjonsprogram
Kvalifisere flyktninger til regionale arbeidsmarkedsbehov

Øke andelen som tar utdanning

TILTAK

- Tilby helårig – fulltids program innen 3 måneder etter bosetting
  - Gjennomføre kompetansekartlegging med oversetting og vurdering av medbrakt kompetanse.
  - Gjennomføre karriereveiledning før oppstart i introduksjonsprogrammet
  - Oppmuntre til og tilby formell kvalifisering som en del av introduksjonsprogrammet
  - Kompetanseløftet innenfor norsk som andrespråk for lærere som underviser etter introduksjonsloven
  - Tilby utdannings-, språk-, eller arbeidspraksis som er tilpasset den enkeltes behov, og som gir mulighet til språklig utvikling
  - Tilpasse norskopplæringen
  - Ta i bruk standardiserte elementer
  - obligatorisk opplæring i livsmestring
  - Obligatorisk gjennomføring av foreldreveiledning for foreldre eller personer med mål om å arbeide innenfor yrker som omhandler barn.
  - Samarbeide mellom NAV og flyktningtjenesten om kompetansehevende tiltak og arbeidsmarkedstiltak.
- Samarbeid med lokalt og regionalt næringsliv.
  - Arbeide for å øke den digitale kompetansen hos flyktingene.
  - Arbeide for å styrke grunnleggende ferdigheter innenfor matematikk, lesing og skriving.

KILDER

- Integrering gjennom kunnskap, regjeringens integreringsstrategi 2019 – 2022. kunnskapsdepartementet.
- Tett på – tidlig innsats og inkluderende felleskap i barnehage, skole og SFO, meld.St.6, 2019 - 2020, kunnskapsdepartementet.
- Rammeplan for barnehagen, 01.08.17, utdanningsdirektoratet.
- ICDP for veiledere som arbeider med minoritetsforeldre, Hundeide, 2009.
- Introduksjonsprogram og norskopplæring, hva virker og for hvem?, Fafo 2017:31
- https://www.nfk.no/_f/p34/ie4a2bcfb-432e-4aed-bc10-ad3ae42e24c3/til-web-tilstandsrapport-2018.pdf
- <https://www.regjeringen.no/content/assets/ae2661f20cfe4899b303a5951334a9c1/no/pdfs/stm201220130006000dddpdfs.pdf>
- <https://arbeidsplassen.nav.no/stillinger>, 29.01.20
- <https://indeksnordland.no/indeks-nordland-2018/arbeidsmarked/> 29.01.20
- <https://www.fhi.no/publ/2019/helse-blant-innvandrere-i-norge-levekarsundersokelse-blant-innvandrere-2016/>
- <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/helsetjenester-til-asyloskere-flyktninger-og-familiegjenforente>
- <https://www.regjeringen.no/content/assets/1b3942a8e79c4a568508de6c3418634c/horingsnotat-forslag-til-lov-om-integrering-integreringsloven-og-forslag-til-endringer-i-lov-om-norsk-statsborgerskap-statsbo.pdf>